

MEDVEDI SO POČIVALI

Od lune obsijana meglica, ki je legla nad jaso pred planinskim domom, mi je delovala kar nekam strah zbujajoče. Takoj za jaso, nismo se še vzpeli po majhnem klancu, ki vodi do počitniških hišic, je Judith odpovedala ročna svetilka. Toda naglavna svetilka, ki jo je nosil Žarko, nam je kazala pravo pot.

Za majhnim naseljem se je naš pohod končno začel. Med vsemi temi orjaškimi drevesi je bilo tako strašno temno! Pa cerkveno znamenje, ki se je naenkrat pojavilo pred nami, me je kar streslo.

Z Judith sva se spomnili vprašanja starejšega gospoda na Sviščakih, ali nas ni strah medvedov. Saj res! Tukaj morajo živeti strašni medvedi z ogromnimi šapami in še večjim apetitom! Najina fantazija ni poznala meja in že sva izdelali načrt, kako ubežati zverinam, ki v zasedi čakajo na svoj toplokrvni plen. Le Žarko je lahkih nog korakal naprej in nam na drevesu ali skalci s svetlobnim snopom pokazal Knafelčevo markacijo, kadar sva mu prepričani zatrjevali, da smo zašli.

V gozdu je bilo tako neverjetno mirno in tiho, da celo šumenja dreves nismo zaznali. Le enkrat smo s korakanjem prestrašili neko gozdno žival, ki jo je hitro pobrisala. Vendar nas je še dalj časa s svojim nam neznanim zvokom opozarjala na svojo prisotnost. Je bil to morda tisti grozni medved?

Ko smo prišli do jase, kjer je leto prej (takrat sva se z Žarkom ob dnevni svetlobi odpravila na vrh in so medvedi počivali) še bila tabla z napisom »Botanični rezervat« (le kje je danes?), mi je kar malce odleglo. Tukaj se zagotovo ne bi srečali z medvedom oziroma bi jo še pravočasno ucvrli, saj ni bilo več tako mračno in tudi visokih dreves ni bilo več.

Lani sem na zadnjem klancu tik pod vrhom »grizla kolena«, ker me je prav tisti del (takrat sicer zasnežen) najbolj utrudil. Tokrat pa je Judith pred menoj tako urno stopala navzgor, da sem kar pozabila na lanskoletne muke.

ROJSTVO DNEVA

Vrh smo dosegli po dveh urah in četr. Žarko je bil kar seda zadovoljen s svojima ženskama. Noben medved, noben zvit gleženj — skratka, brez mrtvih, ranjenih ali pogrešanih! Hitel je s fotografskim aparatom sem ter tja, medve pa sva občudovali lučke tam nekje v daljavi. Na obzorju so se nizali vrhovi Kamniških Alp, Julijci s Triglavom in celo Kvarner z otoki je bil lepo viden. Razgled je bil kot iz pravljice. Kotline so bile prekrite z meglo, kar je bilo videti kot snežna odeja.

Sončni vzhod, na katerega smo še morali čakati, je bil čudovit. Rdeča kroglja se je z neverjetno naglico dvigovala nad obzorje. Barve so se prelivalo iz svetlo-modrega v izrazito rumenordečo svetlobo.

Zdelo se nam je, da je edino nam dan užitek videti rojstvo dneva. Kljub rahlemu zelo hladnemu vetru je majhna družčina vztrajala dve uri na vrhu Snežnika.

Prve planince, ki so tisti dan želeli osvojiti vrh Snežnika, smo srečali šele ob osmih zjutraj pri planinskem domu.

Na poti proti Mariboru smo se ustavili še v Predjamskem gradu pri Postojni, kjer je bil na ogled — medved! Tega primerka se z Judith nisva več bali, saj ni bil več tako živ kot tisti medvedi s Snežnika.

Pozno popoldne naju je v Štajersko prestolnico varno pripeljal najin planinski vodja, ki med vožnjo ni slišal nobenega klepetanja, saj sta njegovim sopotnici utrujeno zaspali in sanjali o naslednji pustolovščini.

6780 PLANINCEV JE DOSLEJ PREHODILO DRUGO SLOVENSKO TRANSVERZALO

40 LET ZASAVSKE PLANINSKE POTI

TINE LENARČIČ

Kmalu po končani zadnji svetovni vojni so tudi v Zasavju znova pričela delovati že pred vojno delujoča planinska društva. Ustanavljati pa so začeli tudi nova. Vsa ta društva so imela v glavnem iste cilje in interese na organizacijskem kakor tudi na gospodarskem, markacijskem, vzgojnem, izletniškem in še na drugih področjih dejavnosti. Domala vsa društva so imela v načrtu vnovično zgraditev ali temeljito obnovitev planinskih postojank na svojem območju. Zato so v prvih letih svojega dela posvečala vsa društva in njihovo članstvo vso skrb zgraditvi oziroma obnovitvi planinskih objektov. Njihova tesna medsebojna povezanost in pomoč sta sčasoma pokazali, da je nujno organizirano povezovanje in posvetovanje, pa tudi koordiniranje dela.

Na pobudo PD Trbovlje so se 18. oktobra 1948 prvokrat sestali predstavniki PD Hrastnik, Trbovlje in Zagorje.

Lahko rečemo, da je bil to zametek postopoma nastajajočega koordinacijskega odbora zasavskih planinskih društev, ki je čez leta prerasel v Meddruštveni odbor zasavskih planinskih društev, ki povezuje vsa planinska društva od Brežic do Litije in Laškega. Takratna osrednja planinska organizacija v Ljubljani temu povezovanju ni bila preveč naklonjena, ker je domnevala, da gre za povezovanja društev mimo statuta.

NASPROTOVANJE PZS

Ena od takšnih sej koordinacijskega odbora zasavskih planinskih društev je bila 8. aprila 1956 na Lisci. Na tej seji je bila sprožena pobuda, da bi v Zasavju »potegnili« planinsko transverzalo, ki bi povezovala vse pomembnejše planinske vrhove v Posavju in Zasavju. Slovenska planinska transverzala od Hoč pri Mariboru pa vse do Postojne in kasneje do Ankarana, ki je pričela delovati leta 1953, je povezovala in še povezuje mnoge

pomembne slovenske gorske vrhove. Številni od vrhov pa so bili izpuščeni, tudi vsi vrhovi v Zasavju in Posavju. To je bil tudi eden od vzrokov, da so zasavska društva začela razmišljati o uvedbi zasavske planinske transverzale. Na tej seji je bilo že omenjeno, da naj bi ta pot potekala od Kumrovca do Kuma. Določili so komisijo, v kateri so bili **Vidko Jurko** iz Dola pri Hrastniku, **Stane Koselj** iz Radeč, **Franci Golob** iz Zagorja, **Rado Kovačič** in **Tine Lenarčič** iz Trbovelj ter **Mirko Muglar** in **Ivan Radi** iz Hrastnika. Naloga komisije je bila, da določi točno smer in točke te transverzale. Delo komisije je vodil prvo imenovani.

Naslednja seja koordinacijskega odbora je bila 13. maja 1956 v planinski koči na Kalu. Poleg predstavnikov vseh društev in članov komisije sta bila na seji navzoča tudi **Tone Bučer** in **Dekleva** s strani Planinske zveze Slovenije. Osrednja točka tokratne seje je bila zasavska planinska transverzala. Komisija je poročala o svojem delu in že podala predlog, kako in kje naj bi ta pot potekala. Predlog komisije je bil sprejet. Nekaj pomislekov pri tem sta imela predstavnika PZS, vendar sta kasneje popustila pod težo utemeljitev za uvedbo te poti.

Cilj in namen uvedbe predlagane poti je bil jasen in nedvoumen: slovenskim in drugim planincem je treba odpreti tudi ta del planinskega oziroma gorskega sveta naše domovine z vso njegovo pestrostjo ter bogastvom naravne in kulturne dediščine. Spotoma bodo planinci spoznali številne kraje, vasi, naselja, planinske vrhove različnih višin, planinske postojanke, ljudi-domačine, se seznanili z bogato favno in floro, gozdovi, vinogradi, njivami in še čim. Popotnik od blizu in daleč se na tej poti seznanil s številnimi gradovi, obstoječimi in porušeni, mnogimi domačijami, pa tudi zgodovino tega dela slovenske zemlje.

NAJPREJ OD KUMROVCA DO KUMA

Zasavska planinska pot se je v začetku začela v Kumrovcu (234 m) pri rojstni hiši **Josipa Broza Tita**, kar je bila bolj politična kot planinska odločitev, nadaljevala pa se je preko Sv. Gor (621 m), Bohorja (1023 m), Lisce (947 m), Lovrenca (711 m), Kopitnika (914 m), Gor (791 m), Kala (956 m), Mrzlice (1119 m), Svete planine — Partizanskega vrha (985 m), Čemšeniške planine (1206 m), Zasavske Sv. gore (849 m) in Janč (794 m) do Kuma (1219). Navedene so nadmorske višine naštetih vrhov, ki so takrat veljale. Po sedaj znanih podatkih se je pri večini vrhov spremenila uradna nadmorska višina.

Pot je bilo treba tudi označiti z ustreznimi markacijami. Nekateri so se nagibali k temu, da bi imela številno 2 poleg markacije, ker je Slovenska planinska transverzala bila in je še vedno označena s številko 1. Na koncu je bil sprejet predlog T. Lenarčiča, da velja za novo planinsko pot obstoječa belo rdeča markacija, prerezana z belo veliko črko Z, kar pomeni Zasavska planinska pot. Obveljal je tudi predlog istega predlagatelja, da naj se pot imenuje Zasavska planinska pot in ne Zasavska planinska transverzala, kakor se je takrat imenovala Slovenska planinska pot. Predlog, da

naj bi se pot imenovala po pokojnem **Vidu Jurku**, ni bil sprejet.

Kasneje je na temelju osnovnega znaka te poti oblikoval častni planinski znak za prehojeno pot **Mirko Weinberger**. Te značke je dolga leta izdelovala zagrebška tovarna IKOM, osvojeni osnutek izkaznice o prehojeni poti pa je prva leta tiskal **Viktor Drolic** iz Trbovelj. Ob tej priložnosti je bilo dogovorjeno tudi to, kakšne bodo stampiljke, kje bodo žige, v katerih planinskih postojankah, kdo bo vodil evidenco in kontroliral žige ter podpise na izkaznicah, kakšna bo karta z označenimi vrhovi in planinskimi kočami ter točkami, kjer se dobe žige.

Vsa planinska društva, ki so spadala v okvir koordinacijskega odbora zasavskih planinskih društev, so dobila naročilo, da še v letu 1956 označijo — markirajo celotno Zasavsko planinsko pot s sprejetim znakom. To delo je bilo v glavnem opravljeno, dokončano pa je bilo spomladi leta 1957.

Dan 13. maja 1956 lahko smatramo za rojstni dan Zasavske planinske poti. Sprva nova pot nikakor ni mogla zaživeti, zato jo je prva leta prehodilo le manjše število planincev. Pač pa se je število zelo povečalo po letu 1962, ko je koordinacijski odbor začel večjo akcijo za hojo po tej poti.

SPREMENJEN ZAČETEK POTI

V letih 1963/64 sta **Vidko Jurko** in **Franci Golob** s sodelovanjem **Stanka Hribarja** od PZS in odbornikov zasavskih planinskih društev pripravila opis in karto Zasavske planinske poti. Oboje je bilo leta 1964 objavljeno v Vodniku po slovenskih gorah, in sicer v drugem delu z naslovom Zasavska planinska pot od Kumrovca do Kuma. Opis je bil v vseh treh prvih izdajah tega priročnika PZS.

Gornikov svetovalec

“V letu 1995 so postaje gorske reševalne službe organizirale 173 reševalnih odprav, leto poprej pa 136. Dolgoletna statistika neizprosno dokazuje, da se vsaka peta gorska nesreča konča s smrtnimi poškodbami.

Nesreča nikoli ne počiva. Previdnosti ni nikdar preveč. Kdor pač več zna, manj tvega in se preudarneje odloča v kočljivem položaju.

Da bi vam pomagali, predno greste v gore, vzemite tole knjižico v roke: v njej so zbrani izsledki in izkušnje številnih gornjskih generacij.”

To je med drugim zapisano v uvodni besedi slovenske GRS v knjižici “Gornikov svetovalec”, ki jo je v začetku letošnjega poletja po avstrijskem izvirniku “Alpin Ratgeber” založila GRS Slovenije v nakladi 20.000 izvodov. Delo je prevedel **Pavle Šegula**, dopolnil in uredil **Albin Vengust**. Knjižica, v kateri »ni prepovedi, kajti odločitve v gorah, dobre ali slabe, so vaše«, je namenjena »vsem, ki bi radi neškodljivo uživali v gorskem svetu«, in je brezplačno na voljo v pisarni PZS, pri planinskih društvih in postajah GRS.

Od ustanovitve Zasavske planinske poti v letu 1956 pa do 15. januarja 1973 je bilo izdanih 1713 častnih značk o prehojeni Zasavski planinski poti. Prehodili so jo v glavnem zasavski planinci, precej pa jo je prehodilo tudi planincev iz drugih slovenskih območij in tudi iz Hrvaške. Do tega datuma je bilo izdanih 4600 izkaznic te poti. Zadnja takšna značka je bila podeljena v nedeljo, 7. julija 1996 na Kumu, in sicer **Radovanu Skubicu**, gorskemu tekaču, ki je v treh dneh, od 5. do 7. julija, oziroma okoli 32 urah pretekel pot od Bizeljskega do Kuma. Številka te značke je 6780; toliko ljudi je namreč doslej prehodilo to pot v vseh 40 letih, od tega jo je eden pretekel.

Zadnja leta je prišlo do sprememb v smeri te poti. Pred leti so bili med obvezne točke vključeni še GEOSS, Čebine, Bizeljsko in Šmohor. Začetna kontrolna točka v Kumrovcu je bila po sklepu Meddržstvenega odbora zasavskih planinskih društev dne 15. februarja 1993 ukinjena iz raznih opravičljivih razlogov. Med temi je bil en razlog ustanovitev samostojne države Slovenije, na drugi strani pa Hrvaške, ukinitve Kumrovca pa so narekivale tudi druge okoliščine, ki so planincem, ki so hodili po tej poti, povzročale precejšnje težave. Uvedena je bila začetna kontrolna točka na Bizeljskem v gostilni Šekoranja. Od tu gre pot do Zagaja 54, kjer je tudi štampiljka poti. Te se nov del poti priključili na obstoječo pot.

NIKOLI DOKONČANA POT

Administrativna in evidenčna opravila so v vsem tem času opravljala nekatera planinska društva. Od leta 1956 do 1962 je to delo vodil **Jože Kalan** (PD Trbovlje), od leta 1963 do 1983 **Janez Grebenc** (PD Zagorje), od tega leta dalje pa **Franc Drobne** s sodelovanjem **Elke Grlic** (PD Lisca, Sevnica). Pot vzdržujejo področna planinska društva, vsako na svojem območju. Sicer pa občasno obravnava problematiko te poti Meddržstveni odbor zasavskih planinskih društev. Ta je tudi upošteval pripombe Komisije za pota pri PZS, ki se nanašajo na označevanje te poti.

V vseh 40 letih se je ta pot kot druga v Sloveniji dodobra uveljavila. Prehodilo jo je mnogo planincev, precej tudi brez izkaznice. Precej jih je, ki je še niso dokončali, ker je hoja po njej časovno neomejena. To dokazuje dejstvo, da je bilo za hojo po tej poti izdanih vsaj trikrat toliko izkaznic, kolikor je bilo podeljenih častnih značk o prehojeni poti.

Vsekakor je tudi Zasavska planinska pot — kakor tudi že nekoliko starejša Slovenska planinska pot — upravičila svoj obstoj, saj je neštetim planincem, predvsem tudi mladim, omogočila prehoditi, videti in občutiti ter občudovati dobršen del slovenske domovine.

odmevi

Gorniki, spalne vreče in oskrbniki v kočah

Gornica, ki ne želi biti imenovana in ki tudi ni želela imenovati koč, kjer jim niso všeč spalne vreče, mi je te dni potožila naslednje:

V gore sem vzela, spalno vrečo — ruho. Pa ne misli, da me je bila oskrbnica vesela!

»Sedaj nam še s tem jemljejo zaslužek!«

Najbrž se to dogaja marsikje, čeprav ni slišati odmevov.

Podobne pripombe, čeprav na drugo temo, se spominjam z zimskega Vršiča pred mnogimi leti.

Ko je bil tam prijatelj France nekoč po opravkih Službe za sneg in plazove in je menil, da bo treba ljudem svetovati, naj začasno ne hodijo v hribe, je sicer ljubezniva in dobra oskrbnica vzkliknila: »Sedaj nam boste pa še s tem odganjali turiste!«

Vsaka palica ima dva konca; kar je prav enemu, ne prija drugim. Tak-

šno je življenje. Odločiti pa se je treba za tisto, kar rabi večini.

Pavle Šegula

Potepanje po slovenskih gorah ni poceni

V nedeljo, 21. julija letos, sem z možem, sinom in hčerko obiskala Cojzovo koč na Kokrskem sedlu. Mož in sin sta se povzpela še na Grintovec, midve s hčerko pa na Kalško goro. Čudovit izlet nam je malo zagrenil račun, ki smo ga poravnali v Cojzovi koči in če ne bi naslednji dan prejela Planinskega vestnika (julij—avgust), v katerem je tudi članek »Kako drago je to poletje in jesen potepanje po slovenskih gorah« oziroma »Cene in popusti v planinskih kočah«, tega prispevka verjetno ne bi napisala.

Naša družina ali vsaj midva z možem veliko hodimo po naših planinah in čeprav kakšen sendvič ali sadje vzamem s seboj, ponavadi vedno jemo v planinskih kočah. Tudi to pot je bilo tako. V Cojzovi koči smo naročili tri jote in zelenjav-

no juho. Ne v eni ne v drugi ni bilo sledu o mesu z izjemo majhnega koščka slanine v eni joti. Nas to drugače ne moti, ker nismo ravno veliki mesojedci, vendar nas ni nihče vprašal, ali želimo enolončnico z mesom ali brez, kot nas ponavadi vprašajo v drugih kočah. Plačali pa smo tako joto kot zelenjavno juho po 700 tolarjev. Ponavadi tudi k vsaki enolončnici »spada« kos kruha, tu pa smo za vsak kos posebej plačali 50 tolarjev. Čaj je bil po 150 tolarjev, čeprav naj bi veljal največ 120, kava (oziroma napisati moram kar kavica, saj je je bilo za točno štiri požirke) pa je bila tudi 150 tolarjev. Za primerjavo naj povem, da v trgovini stane 10 dag mleke kave 125 SIT, in to ne najslabše vrste. Te cene bi še bile nekako sprejemljive v kočah, ki nimajo tovrstne žičnice, kot jo ima Cojzova koč.

Tisto, kar me je še posebno zabolilo, čeprav je pri vsej stvari še najceneje, je bila cena znamke. Za znamko bi morala plačati 20 tolarjev, čeprav dejansko stane 12 SIT, zato sem kupila samo razglednice, znamke pa v dolini na pošti. Če so že